UNIVERSITETET I OSLO

SENTER FOR FREMRAGENDE UTDANNING

CELL: Centre on Experiential Legal Learning

Det juridiske fakultet

Rapport: Studenten som forsker

April 2022

Marte Eidsand Kjørven

Innhold

I. OVERORDNET OM PROSJEKTET 2

1. Hva? – Prosjektets overordnende mål 2
2. Hvorfor? 3
3. Hvem? – Prosjektets deltagere og deres roller i prosjektet 7

II. FORSLAG TIL TILTAK 7

1. Tiltak for bedre utvikling av akademiske ferdigheter i de obligatoriske fagene i Master i Rettsvitenskap 7
2. Opplæring i rettsvitenskapelig forskningsdesign og metode på fjerde studieår 13
3. Innføre mulighet for å skrive artikkelbasert masteroppgave 16
4. Innføre forskerlinje 18
5. Nytt valgfag i forskningsmetode og forskningsdesign 21
6. Kvalitetssikring av veiledning og sensur i JUR5030/JUR5060 21
7. Tiltak knyttet til publisering av masteroppgaver og annen studentforskning 22
8. Samarbeid med Jussbuss om nedtrapperprosjekter 24
9. Tiltak for større grad av inkludering av studenter i pågående forskningsprosjekter og eksterne prosjekter 26
10. IKRS – mulighet for mer tverrfaglig samarbeid 29
11. Opprettelse av en studentforskerlab 30
12. Tettere samarbeid med UiB og UiT 30

III. OPPSUMMERING AV FORESLÅTTE TILTAK I RAPPORTEN 30

Studenten som forsker

I. Overordnet om prosjektet

1. Hva? – Prosjektets overordnende mål

Det overordnede formålet med prosjektet "Studenten som forsker" er å sikre at studenter i rettsvitenskap ved UiO utvikler akademiske ferdigheter på et høyere nivå enn i dag. Gjennom deltakelse og gjennomføring av ulike forskningsaktiviteter ønsker vi at studentene i større grad skal få dybdelæring som både vil medføre dypere forståelse av jussen og bidra til utvikling av ferdigheter innen analytisk problemløsning og kritisk tenkning. Dette er viktig fordi jurister skal ha sitt virke i en kompleks verden. Jurister må kunne bidra til å løse nye problemer i en rettslig sammenheng.

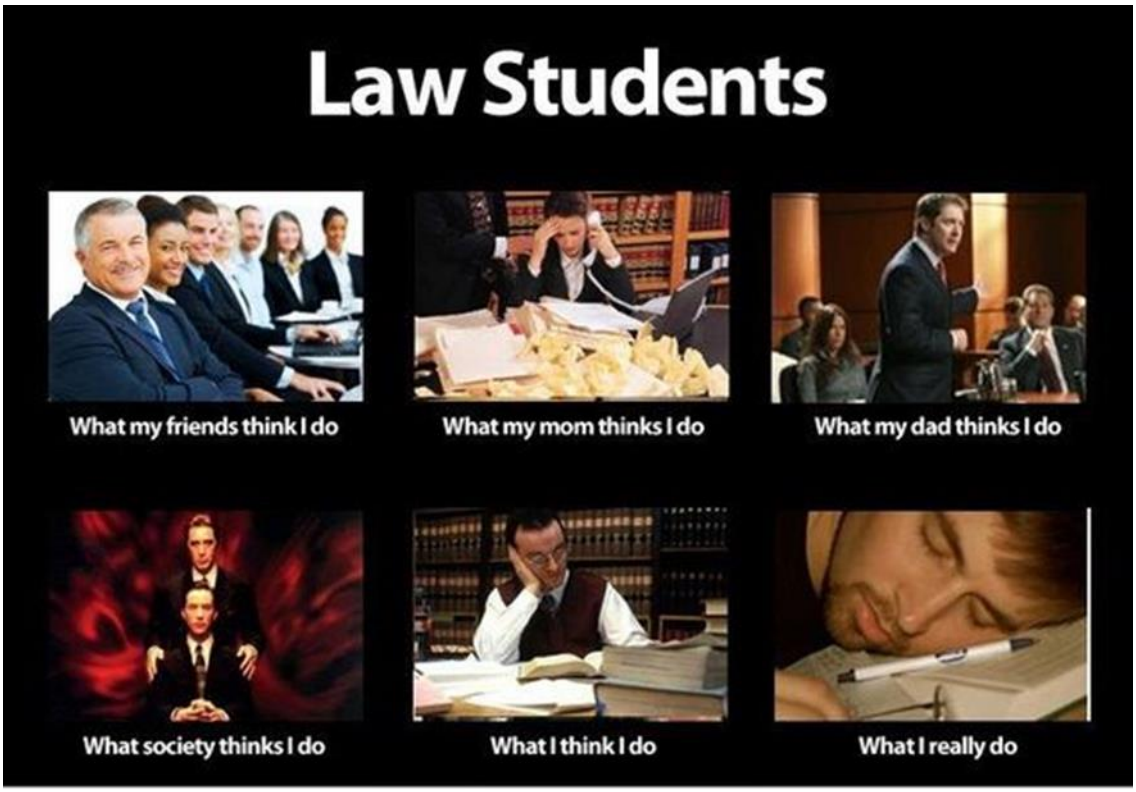
Spesifikt skal prosjektet bidra til større grad av måloppnåelse for følgende læringsmål for masterstudiet i rettsvitenskap:

- Forstå og vurdere sammenhenger mellom retten og samfunnet, herunder rettens plass i styring av samfunnsutviklingen
- Løse nye **problemer** og bidra til nytenking i en rettslig sammenheng
- Reflektere over jussens forhold til andre fag

I tillegg til å bidra til utvikling av akademiske ferdigheter på et høyt nivå, har prosjektet følgende mer konkrete delmål:

- Studentene blir en ressurs i fakultetets forskningsprosjekter
- Mer av studentenes forskning i masteroppgavene blir publisert
- Høyere kvalitet og større bredde i undervisningen på masternivå (knyttet til masteroppgaven).
- Rekruttere til forskning/bidra til utvikling av forskningstalenter

2. Hvorfor?

Dette bildet illustrerer grunnspørsmål for alle utdanningsinstitusjoner innen rettsvitenskap; hva skal studentene egentlig lære og hvorfor? Og hvordan kan utdanningsinstitusjonen legge til rette for gode læringsprosesser?

Alle skjønner at jurister skal lære en hel del om rettsregler; hva er innholdet av regler og hvordan skal reglene anvendes (juridisk metode). Men dette er ikke nok. En kompleks virkelighet trenger en juristprofesjon som kan bidra til nytenkning og forsvare rettslige idealer som likhet for loven og rettssikkerhet. De overordnede læringsmålene for masterstudiet i rettsvitenskap tar i teorien høyde for dette idet studentene ved endt studium bl.a. skal kunne «løse nye problemer og bidra til nytenkning i en rettslig sammenheng» og «forstå og vurdere sammenhenger mellom retten og samfunnet».[1]

Prosjektet Studenten som forsker bygger på en erkjennelse av at det neppe er samsvar mellom det studentene faktisk lærer gjennom studiene i rettsvitenskap, og det vi ønsker at de skal ha av kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse etter endt utdanning. Tradisjonelt har studenter i rettsvitenskap vært opptatt med to hovedaktiviteter: 1) lesing av en stor mengde tekster, ikke minst lærebøker, og 2) arbeid med praktikumsoppgaver. I en praktikumsoppgave får studentene presentert en fiktiv historie om to eller flere parter som er i konflikt (som regel Peder Ås og

[1] https://www.uio.no/studier/program/jus/hva-lerer-du/

Marte Kirkerud). Studenten skal finne, drøfte og løse de rettslige problemstillingene som historien reiser.

Selv om disse aktivitetene er viktige nok, representerer de bare et lite utsnitt av hvilke typer oppgaver ferdig utdannede jurister beskjeftiger seg med, og de er de neppe tilstrekkelig til å skape en profesjon av kritisk og selvstendig tenkende jurister som skal ha sitt virke i en kompleks verden, som skal være rettsstatens voktere og bidra til å løse nye rettslige problemer. Praktikumsoppgavene gir trening i en form for juridisk arbeid som er typiske for dommere og til dels offentlige tjenestemenn som treffer vedtak i enkeltsaker. De gir imidlertid ikke trening i oppgaver knyttet til for eksempel utvikling av nytt regelverk, kritisk evaluering av eksisterende regelverk eller argumenterende ferdigheter, som mange studenter vil måtte forholde seg til umiddelbart etter endt studium.

Ferdigutdannede jurister bør ha tilegnet seg kunnskap og ferdigheter som setter dem i stand kritisk å vurdere rettsregler, til å løse nye problemer og bidra til nytenkning i en rettslig sammenheng. Dette forutsetter at studentene i løpet av studiene settes i stand til å frembringe ny kunnskap. Det å frembringe ny kunnskap ved bruk av vitenskapelig metode er definisjonen av forskning. Studentene bør med andre ord lære seg å forske på retten fordi dette vil sette dem bedre i stand til å løse fremtidens rettslige problemer, til å være rettsstatens voktere og til å få en dypere forståelse for juristprofesjonens oppgaver og ansvar.

Terry Hutchinson, Developing Legal Research Skills: Expanding the Paradigm", Melbourne University Law Review, vol 32, no 3 (2008) fremhever at i en kompleks verden er "legal research a fundamental skill for lawyers". Han skriver videre:

> The traditional, under-theorised doctrinal paradigm of legal research is no longer sufficient for modern lawyers, and exposure to additional methodologies must be included in research training units. Legal research skills education has changed, but it must continue to develop in order to more fully meet the needs of students, the profession and the academy in the contemporary legal environment.

Hutchinsons poeng resonnerer med synspunkter som er fremmet av Jan M Smits i "The Mind and Method of the Legal Academic" (Edward Elgar, 2012). Smits forklarer bl.a. at normativ (evaluerende) juridisk forskning som fokuserer på rettens innvirkning i en bestemt samfunnsmessig kontekst eller på et bestemt samfunnsmessig problem krever et bredere perspektiv, som ofte vil gå utover det som følger av en rent rettsdogmatisk metodebruk. En slik kontekstuell tilnærming kan involvere bruk av andre kilder enn rettslige kilder, og bevege seg i retning av multidisiplinær eller interdisiplinær forskning (se feks Mike McConville and Wing Hong Chui,

'Introduction and Overview' in Mike McConville and Wing Hong Chui (eds), Research Methods for Law (2nd edn, Edinburgh University Press 2017).

Det kan være en for ambisiøs målsetting at studentene skal tilegne seg interdisiplinære ferdigheter. Det er heller ikke et mål at alle skal skrive kritiske og evaluerende oppgaver. På den annen side er det viktig at studentene bevisstgjøres på at ikke alle typer spørsmål som har opphav i en rettsregel eller et rettslig problem lar seg løse med tradisjonell juridisk metode alene. Det følger av læringsmålene til JUR5030/JUR5060 (se nærmere om dette nedenfor) at det åpnes for bruk av annen vitenskapelig metode i masteravhandlingene. Studentene bør derfor settes i stand til å foreta en begrunnet vurdering av om forskningsspørsmålet de oppstiller lar seg besvare med en metode de behersker, og dersom dette ikke er tilfellet, om de har mulighet til å tilegne seg tilstrekkelig metodekunnskap til å besvare spørsmålet, eller eventuelt bør endre forskningsspørsmålet til et hvor de har tilstrekkelig metodekunnskap. I denne sammenheng kan det være nyttig at de gis undervisning om ulike kategorier av juridisk forskning. For eksempel opererer Mathias Siems, 'Legal Originality' 28 Oxford Journal of Legal Studies (2008) med fire kategorier av rettsforskning som inkluderer bl.a. tradisjonell rettsdogmatisk analyse, men også analyse av generelle konsepter, problemer og rettslige prinsipper og andre mer vitenskapelig baserte (for eksempel datadrevet/empirisk) eller kritisk evaluerende former for rettslig forskning. Ved å bevisstgjøre studentene på disse forskjellene kan man hjelpe dem både til å velge et egnet forskningsspørsmål, men også til et hensiktsmessig valg av metode. Vi antar at dette også vil gjøre studentene bedre i stand til å skille mellom rettsdogmatiske og rettspolitiske analyser i juridisk arbeid der dette er relevant, herunder kritisk å vurdere gjeldende rett og drøfte behovet for endringer, slik dette er angitt i læringsmålene til JUR5030/JUR5060.

Den pedagogiske begrunnelsen for prosjektet er særlig inspirert av Selvbestemmelsesteorien, (The Selv-Determination Theory). Dette er opprinnelig en teori om motivasjon utviklet innen psykologi av Edward Deci og Richard Ryan. Deci og Ryan peker på at ytre motivasjon, i form av ulike former for belønning ved å utføre en handling, ikke er verdifull bl.a. fordi den er kortvarig. Derimot vil indre motivasjon i form av egen drivkraft være langt mer effektiv. Selvbestemmelsesteorien bygger på at atferd styres av tre indre psykologiske behov: 1) selvbestemmelse, 2) kompetanse, og 3) tilhørighet. Når disse behovene er dekket, yter vi bedre og blir mer fornøyde og kreative. Samtidig betyr dette bl.a. stress og angst blir redusert.

Teorien har blitt videreutviklet i pedagogisk forskning, som viser at elever og studenter som opplever høy grad av selvbestemmelse, og som støttes av lærere i denne prosessen, lærer mer.

Årsaken til at vi finner denne teorien særlig relevant for prosjektet har sammenheng med at ytre rammebetingelser for studier i rettsvitenskap legger opp til stor grad av ytre motivasjon, først og fremst gjennom et ekstremt karakterpress. Da blir det ekstra viktig å forsøke å legge til rette

for at studentene kan finne sin indre motivasjon ved å legge til rette for aktiviteter fremmer studentenes indre engasjement og tilhørighet, samtidig som de opplever mestring.

I tillegg er det forventet at studentene på slutten av studieløpet skal være i stand til å kunne gjennomføre et selvstendig utforskende arbeid, gjennom masteroppgaven, uten at de nødvendigvis har fått muligheten til å opparbeide seg nok kunnskap og ferdigheter om å jobbe med utforskende arbeid. Ifølge Banchi og Bell (2008) er det nødvendig at studenter får oppøve disse kunnskapene og ferdighetene gradvis for å være i stand til å utføre selvstendig utforskende arbeid. Banchi og Bell foreslår fire nivåer for utforskende læringsaktiviteter som kan bidra til å øve studenten i å utføre utforskende aktiviteter.

På det laveste nivået, «confirmation inquiry», får studenten utlevert spørsmål og en metode de skal følge, samtidig som svaret på spørsmålet de skal utforske er kjent. Studenten må her finne ut hva som ligger til grunn for svaret. Dette nivået kan være nyttig for å gi studentene erfaring med å gjennomføre egne undersøkelse eller gi studenten øvelse i spesifikke utforskende ferdigheter som for eksempel å samle og analysere data.

På det andre nivået, «structured inquiry», får studenten spørsmålet de skal utforske og metoden de skal følge av læreren, men må selv finne forklaring og svar på spørsmålet og understøtte dette med dataene de samler.

På det tredje nivået, «guided inquiry», må studenten jobbe mer selvstendig og blir kun gitt et spørsmål eller et kunnskapsområde de skal undersøke. Studenten må her selv bestemme metode og finne informasjon og argumenter som besvarer spørsmålet. Det siste og høyeste nivået, «open inquiry», skal studenten selv være i stand til å utføre det utforskende arbeidet og dermed velge ut et kunnskapsområde de ønsker å utforske, definere spørsmålet, finne passende metoder og danne konklusjoner med grunnlag i dataene som er samlet inn.

Artikkelen "Lærerikt å forske selv om jeg "bare" er student! Studentaktiv forskning på barnehagelærerutdanningen, av Hilde Nancy Skaug og Heid Osnes, (DOI: 10.23865/hu.v9.1177) oppsummerer den pedagogiske begrunnelsen treffende:

> Forskning viser at studenter mener de lærer mest når de deltar aktivt i forskningslignende aktiviteter (Justice et al., 2007; Kyvik & Vågan, 2014; Jenkins, Breen & Lindsay, 2003; Healey, 2005). De er mer fornøyde, opplever større grad av trivsel og utvikler større evne til kritisk og selvstendig tenkning (Justice et al., 2007; Pascarella & Terenzini, 2005; Nnadozie, Ishiyama & Chon, 2001). Gjennom å delta i forskningslignende aktiviteter synes studenter i større grad å tilegne seg ferdigheter og holdninger som er

viktige i deres dannelsesprosess og for deres fremtidige yrkesutøvelse (Nnadozie et al., 2001).

Vi tror dette gjelder også for studenter på rettsvitenskap. Derimot er det i dag ikke lagt opp til at studentene systematisk får utviklet sine kunnskaper og ferdigheter innen akademisk forskning på masterstudiet i rettsvitenskap den dag i dag.

3. Hvem? – Prosjektets deltagere og deres roller i prosjektet

Marte Eidsand Kjørven, faglig leder
Mira Stokke, studentleder (15.8.2021 til 1.3.2022)
Ida Henriette Toftner, studentleder (1.3.2022 -)
Thea Lium Dahlborg, administrativ koordinator, pedagogisk rådgiver.
Vebjørn Wold, education fellow, ansvar for samarbeid med Jussbuss.

Når tiltak skal settes i verk er det aktuelt å involvere flere personer. Vi ønsker blant annet å involvere Trude Myklebust, Anne Kjersti Befring og Silje Anderdal Bakken og har vært i dialog med dem om dette. Se nærmere beskrivelse for de konkrete tiltakene.

II. Forslag til tiltak

1. Tiltak for bedre utvikling av akademiske ferdigheter i de obligatoriske fagene i Master i Rettsvitenskap

1.1 Hvorfor?

Akademiske ferdigheter bygges over tid og steg for steg. Når studentene skal i gang med å skrive masteroppgave på slutten av studiene må de ha opparbeidet seg et solid grunnlag. De må ha en god forståelse av hva rettsvitenskapelig forskning er og hvordan man skriver en akademisk tekst. Disse ferdighetene må de bygge sten for sten i løpet av de fire første årene på studiene. I neste punkt vil vi redegjøre for vår modell, basert på Blooms taksonomi, for hvordan dette gjøres i praksis.

1.2 Hvordan?

En modell for utvikling av akademiske ferdigheter i MIR basert på Blooms taksonomi
Blooms taksonomi er et klassifiseringssystem for ulike nivåer av læring, utviklet av Benjamin Bloom i 1956 i "The Taxonomy of Educational Objectives, The Classification of Educational Goals". I Blooms taksonomi bruker man seks nivåer:

- Kunnskap: Å kunne gjengi informasjon
- Forståelse: Å kunne sammenfatte og gjengi kunnskap med egne ord

- Anvendelse: Å kunne bruke kunnskap og forståelse i konkrete situasjoner
- Analyse: Å kunne se sammenhenger
- Syntese: Å kunne trekke egne slutninger, utlede abstrakte relasjoner
- Vurdering: Å kunne bedømme noe ut fra forskjellige kriterier

Basert på Blooms taxonomi har vi utviklet en enkel modell for opparbeidelse av nødvendige ferdigheter for å mestre rettsvitenskapelig forskning.

Modellen tar utgangspunkt i læringsmålene for JUR5030/JUR5060. Gjennom arbeidet med masteroppgaven på disse emnene, skal studentene utvikle følgende ferdigheter:

- Utforme og analysere et forskningsspørsmål i samsvar med de krav som stilles til god juridisk eller annen vitenskapelig metode.
- Bruke juridisk eller annen vitenskapelig metode som er egnet til å besvare forskningsspørsmålet på en selvstendig måte.
- Identifisere, formulere og drøfte problemstillinger, herunder å disponere stoffet i hovedproblemstillinger, argumentasjon og konklusjoner.
- Skrive en selvstendig framstilling.
- Orientere seg i tilfanget av kilder: Finne relevante kilder og selvstendig og kritisk skille kilder med akademisk tyngde fra andre.
- Skille mellom rettsdogmatiske og rettspolitiske analyser i juridisk arbeid, der dette faller seg naturlig for forskningsspørsmålet, herunder kritisk å vurdere gjeldende rett og drøfte behovet for endringer.

For å kunne utvikle disse ferdighetene, har vi laget fire nivåer med ulik vanskelighetsgrad. Nivåene er inspirert av The Research Skills Development (RSD) framework.[2]

Nivå 1: Steg-for-steg, veiledet «forskning»

- Forskningsspørsmål er gitt av lærer
- Studenten leter etter argumenter i oppgitte kilder
- Studenten analyserer argumentene i de oppgitte kildene med hjelp fra læreren.
- Studenten reproduserer et svar som reflekterer eksisterende kunnskap.
- Studenten identifiserer kunnskapshull.

Oppgaver på dette nivået bør gis på første studieår. Det kan dreie seg om en klassisk redegjørende teorioppgave, eller en enkel domsanalyse. For at studentene skal bli kjent med formatet

[2] Blooms taksonomi er et klassifiseringssystem for ulike nivåer av læring, utviklet av Benjamin Bloom i 1956 i "The Taxonomy of Educational Objectives, The Classification of Educational Goals". John Willson og Kerry O'Regan har basert på Blooms Taksonomi utviklet et rammeverk for utvikling av ferdigheter knyttet til forskning, som de ulike nivåene i vår modell bygger på, se RESEARCH SKILLS DEVELOPMENT (RSD) FRAMEWORK - TEACHING RESEARCH AT UW-STOUT - University Library at University of Wisconsin-Stout (uwstout.edu).

til en akademisk tekst bør oppgaven utformes med utgangspunkt i et forskningsspørsmål. Istedenfor oppgaver av typen «redegjør for reglene om reklamasjon etter forbrukerkjøpsloven», kan oppgaven ta utgangspunkt i et spørsmål: «Når faller et krav på grunn av mangel ved en kjøpsgjenstand bort som følge av for sen reklamasjon?». Her bør man bruke tid på å hjelpe studentene til å oppstille noen underproblemstillinger som kan danne et utgangspunkt for drøftelsene. Studentene kan også få oppgitt noen relevante kilder, for eksempel et par dommer fra Høyesterett og en vitenskapelig artikkel og konkret veiledning i hvordan man bruker kildene i en akademisk tekst (inkludert med bruk av fotnoter mv.). Skrivelaben til CELL kan med fordel brukes for å lage et opplegg rundt skrivetreningen.

Etter vårt syn kan en slik oppgave egne seg som en fakultetsoppgave på JUS1211. Dette semesteret har studentene også juridisk metodelære.

Nivå 2: Bundet forskning

- Forskningsspørsmålet er gitt av lærer
- Studenten må finne relevante kilder selv, og lete etter argumenter i kildene.
- Studenten analyserer og vurderer kritisk relevante kilder på en selvstendig måte
- Studenten reproduserer eksisterende kunnskap
- Studenten identifiserer kunnskapshull
- Studenten bruker analysene og argumentene og tar aktivt stilling til mulige svar på identifiserte kunnskapshull.

Her kan det dreie seg om mer komplekse teorioppgaver hvor svaret ikke er gitt, og som krever selvstendig drøftelse og akademisk metode. Mer avanserte domsanalyser er også egnede oppgavetyper. Oppgaver av denne typen bør gis på andre og tredje studieår, med økende vanskelighetsgrad. Semesteroppgaven på JUS2111 passer fint inn i denne kategorien.

Nivå 3: Studentaktiv forskning

- Studenten finner og formulerer selv et forskningsspørsmål innenfor kunnskapshull identifisert av læreren.
- Studenten finner relevante kilder selv, og leter etter argumenter i kildene.
- Studenten gjennomfører en kompleks analyse av kildene (under veiledning av lærer)
- Studenten besvarer forskningsspørsmålet, og produserer ny kunnskap.

På dette nivået øker vanskelighetsgraden ved at studentene selv må finne et forskningsspørsmål. Erfaring fra masteroppgaven tilsier at det å finne og formulere et godt forskningsspørsmål på egenhånd er krevende. For å hjelpe studentene skal imidlertid læreren identifisere et kunnskapshull, og studentene finner og formulerer forskningsspørsmål som er egnet til å dekke deler av det identifiserte kunnskapshullet. En oppgave i denne kategorien kan f.eks. se slik ut:

> Sterk prisvekst i boligmarkedet har ført til utvikling av nye kontraktstyper som skal gjøre det enklere å komme inn på markedet. Store aktører tilbyr f.eks. ulike leie- til eie-avtaler. Vår kontraktslovgivning er imidlertid ikke tilpasset slike hybride løsninger, men bygger på at avtalen er enten en kjøpsavtale eller en leieavtale. Finn og drøft en rettslig problemstilling som oppstår i disse nye avtaletypene.

En slik oppgavetype bør gis på fjerde studieår. Vi anser det mest hensiktsmessig at oppgavetypen knyttes til et nytt obligatorisk fag i forskningsdesign og metode, se nærmere om dette i punkt 5.

Nivå 4: Fri forskning

- Studenten identifiserer kunnskapshull og stiller forskningsspørsmål på egenhånd og motivert av egen nysgjerrighet
- Studenten finner relevante kilder selv
- Gjennomfører komplekse analyser
- Produserer ny kunnskap

På dette nivået er oppgaven å skrive en masteroppgave om selvvalgt tema. Dersom studentene har vært gjennom skriveøvelser på nivå 1 til 4, mener vi studentene bør ha et godt grunnlag for å mestre masteroppgaven når de kommer til femte studieår.

1.3 De konkrete tiltakene

Arbeid for å få flere vitenskapelige artikler på pensum

Formålet med lærebøker er å gi en oversikt over, og grunnforståelse av, reglene innenfor et bestemt fagområde. Lærebøkene er redegjørende i formen, og tar ikke utgangspunkt i bestemte forskningsspørsmål. Ved å lese lærebøker får studentene derfor i begrenset grad innsikt i hva som kjennetegner rettsvitenskapelig forskning. Dersom studentene skal bli kjent med rettsvitenskapelig forsknings som sjanger, må de lese vitenskapelige artikler. Dette er modelltekster for akademisk analyse, drøftelse og argumentasjon. Akkurat som det er krevende å skrive et dikt hvis du aldri har lest et dikt, tror vi det er krevende for studentene å skrive gode akademiske tekster hvis de i begrenset grad har lest slike tekster. Derfor bør man etter vårt syn tilstrebe å få flere vitenskapelige artikler på pensum i de obligatoriske fagene i master i rettsvitenskap.

Vi har gjennomgått pensum i alle de obligatoriske fagene. Det er relativt mange artikler som er satt opp som tilleggslitteratur. Det er imidlertid lite sannsynlig at studentene faktisk leser all tilleggslitteratur (og det kan heller ikke forventes). Til sammen er det 12 artikler som er oppsatt som hovedlitteratur. Av disse gjelder seks artikler temaer som læringsmålene kun krever «kjennskap» til eller «kunnskap» om. De resterende seks artiklene gjelder temaer som læringsmålene krever «god forståelse» av. Tre av disse er i faget pengekravsrett på JUS3112, hvor

faglig leder i student som forsker-prosjektet er ansvarlig faglærer. Det er altså i svært liten grad vitenskapelige artikler som utgjør hovedlitteratur i alle andre obligatoriske fag.

Det er ansvarlige faglærere som fastsetter pensum i sine fag. Vi foreslår som et tiltak at det arrangeres en undervisningslunsj med tema vitenskapelige artikler på pensum, hvor det åpnes for en diskusjon og bevisstgjøring blant fakultetets lærere om behovet for en større grad av vitenskapelige tekster på pensum i de obligatoriske fagene.

Skriveøvelser i de obligatoriske fagene

Det anbefales at en fakultetsoppgave på JUS1211 gis som teorioppgave på nivå 1 i modellen vår. Marte Eidsand Kjørven tar kontakt med ansvarlig faglærer i familie- og arverett for å undersøke mulighetene for å gjøre dette, og evt. også kople på et skrivetreningsopplegg i skrivelaben til CELL.

På JUS2211 skal studentene levere en obligatorisk semesteroppgave. En gjennomgang av oppgavene som er gitt de siste semestrene viser at disse passer fint inn i det som er beskrevet som nivå 2 i vår modell ovenfor. Semesteroppgaven er organisert med et oppstartseminar etterfulgt av et skrivekurs. Studentene får tilbakemelding på et utkast underveis i prosessen, men ikke på det endelige utkastet. Den endelige innleveringen blir vurdert til bestått/ikke bestått, uten ytterligere tilbakemeldinger på teksten. Arbeidsgruppen anser semesteroppgaven som et positivt og viktig tiltak for utvikling av akademiske ferdigheter. Tilbakemeldingen fra studentene er imidlertid at læringsutbyttet av oppgaven kunne vært enda bedre dersom de fikk kommentarer eller karakter også på det endelige utkastet. Vi foreslår at det gjennomføres en evaluering av semesteroppgaven hvor det blant annet vurderes om karakter bør gjeninnføres.

På JUS3220 Rettshistorie gjennomføres det i dag hjemmeeksamen med karakter. En gjennomgang av oppgavene som er gitt de siste semestrene viser at oppgavene ligger på nivå 2 i modellen ovenfor. Gjennom denne oppgaven får studentene også trening i akademisk skriving med annen metode enn rettsdogmatisk.

På JUS3112 er fakultetsoppgaven i pengekravsrett designet for å gi ytterligere trening i akademisk skriving, i øvre sjikt av nivå 2 i vår modell ovenfor, og med bruk av rettsdogmatisk metode. Det er lagt opp til en avansert materiell domsanalyse av dommer fra EU-domstolen, hvor spørsmålet studentene skal finne ut av er om norske regler om foreldelse er i samsvar med effektivitetsprinsippet. Per i dag er det lagt opp slik at oppgaven presenteres og diskuteres med lærer i en dobbelttime på kurs før studentene skal sette i gang med skrivingen. Undervisningen gir hjelp og veiledning til utforming av problemstillinger og en forståelse av formål og oppbygning av materielle domsanalyser. Ansvarlig faglærer Marte Eidsand Kjørven vil jobbe videre med å utvikle skrivetrening knyttet til denne oppgaven ved skrivesenteret til CELL.

Det mangler en oppgave på nivå 3 i vår modell over. En slik oppgave bør helst inntas som del av et obligatorisk fag i forskningsdesign og metode, se punkt 2.

Oppsummeringsvis foreslår vi følgende tiltak:

1) Det lages en fakultetsoppgave med tilhørende skrivetreningsopplegg på JUS1211 i faget familie- og arverett. Marte Eidsand Kjørven følger opp dette med ansvarlig faglærer.
2) Opplegget knyttet til semesteroppgaven i JUS2211 evalueres, og det vurderes om karakterer bør gjeninnføres.
3) Opplegget knyttet til fakultetsoppgave i JUS3112 Pengekravsrett videreutvikles. Marte Eidsand Kjørven følger opp dette som ansvarlig faglærer.
4) Det innføres et obligatorisk kurs i rettsvitenskapelig forskningsdesign og metode på fjerde studieår. I første omgang gjennomføres det et pilotkurs høsten 2022. Se nærmere om dette i punkt 5.

Ferdighetsstigen

Det er viktig at læringsmålene reflekterer en oppbygning av akademiske ferdigheter gjennom studiene. På JUS1211 er det et ferdighetsmål at studentene skal kunne «identifisere rettslige problemstillinger i et saksforhold», kunne «finne frem til, analysere og sammenstille rettskilder med sikte på å fastlegge gjeldende rett» og være i stand til å «drøfte og løse konkrete rettsspørsmål innenfor fagområdene fast eiendoms rettsforhold». Tidligere var et ferdighetsmål på JUS2211, at studentene skulle kunne skrive «selvstendige analyser og vurderinger i form av betenkninger og korte essays, på en måte som oppfyller akademiske krav til kildebruk og referanser». Her ser vi at analysene nå forventes å være «selvstendige» og dessuten oppfylle «akademiske krav til kildebruk og referanser».

Etter at studentene har gjennomført JUS2211, er det tilsynelatende ingen ytterligere progresjon. Læringsmålene for de obligatoriske fagene på tredje og fjerde studieår er typisk formulert som krav til å kunne «drøfte og løse» problemstillinger innenfor det aktuelle fagområdet som dekkes av emnet.

Det er behov for å formulere ferdighetsmålene slik at det blir en progresjon utover i studiene. Slik ferdighetsmålene er formulert i dag, er det stor sett krav om å kunne «drøfte og løse» konkrete problemstillinger på første til fjerde studieår. Deretter kastes studentene ut i ferdighetsmål for masteroppgaven med svært avanserte krav. Arbeidsgruppen som jobber med ferdighetsstigen bør undersøke hvordan man kan legge opp til en gradvis økning i vanskelighetsgrad for akademiske ferdigheter. I utformingen av læringsmål utover i studiene kan man bygge på modellen vi har beskrevet ovenfor i punkt 4.2.1. Her bør det også ses på ulike evalueringsformer som kan understøtte gradvis oppbygning av akademiske ferdigheter.

1.4 Oppsummering

For å sikre en bedre utvikling av akademiske ferdigheter utover i studiene foreslår vi følgende tiltak:

- Det inviteres til en undervisningslunsj høst 2021 med tema vitenskapelige artikler på pensum for å sette i gang diskusjon og refleksjon blant vitenskapelige ansatte ved fakultetet om behovet for å eksponere studentene for akademiske tekster gjennom studiene.
- Det anbefales at en fakultetsoppgave på JUS1211 gis som teorioppgave på nivå 1 i modellen vår. Marte Eidsand Kjørven tar kontakt med ansvarlig faglærer i familie- og arverett for å undersøke mulighetene for å gjøre dette, og evt. også kople på et skrivetreningsopplegg i skrivelaben til CELL.
- Semesteroppgaven på JUS2211 evalueres, og behovet for endret vurdering – eks. gjeninnføring av karakterer, vurderes.
- Skrivetreningsopplegg i tilknytning til JUS3111, fakultetsoppgave i pengekravsrett, videreutvikles i samarbeid med skrivelaben til CELL.
- Det innføres et obligatorisk kurs i rettsvitenskapelig forskningsdesign og metode på fjerde studieår. I første omgang gjennomføres det et pilotkurs høsten 2022. Se nærmere om dette i punkt 5.
- Arbeidsgruppen for Ferdighetsstigen sikrer at læringsmålene reflekterer en gradvis oppbygning av akademiske ferdigheter gjennom studiene.

2. Opplæring i rettsvitenskapelig forskningsdesign og metode på fjerde studieår

2.1 Hvorfor?

Det er obligatorisk å skrive masteroppgave for å oppnå graden master i rettsvitenskap. Studentene kan velge mellom emnet JUR5030 (masteroppgave, 30 studiepoeng) eller JUR5060 (masteroppgave 60 studiepoeng. Et alternativ for faglig spesialisering er å ta et av fakultetets LL.M. programmer. En LL.M. kan godskrives som 5. studieår jf. fakultetets forhåndsvedtak. Tiltakene under dette punktet gjelder i første omgang de studentene som tar JUR5030 eller JUR5060. På et senere tidspunkt kan det være aktuelt å vurdere tilsvarende tiltak for de studentene som tar LL.M som alternativ faglig spesialisering.

Semesteret før studentene starter på JUR5030/JUR5060 må de levere et oppmeldingsskjema i Studentweb. Fristene for innlevering er hhv. 1. april og 1. oktober. I skjemaet for oppmelding skal studentene angi tema for masteroppgaven. Temaet godkjennes deretter av fakultetet og studenten tildeles en veileder innenfor det fagområdet han eller hun skal skrive om. Det arrangeres et informasjonsmøte med praktisk informasjon og tips og råd om valg av tema. Utover dette tilbys det ingen aktiviteter som konkret innebærer en forberedelse til skriving av masteroppgaven.

Vår erfaring er at mange studenter starter på JUR5030/JUR5060 uten tilstrekkelige forkunnskaper. Studentene har ikke fått opplæring i hva som kjennetegner rettsvitenskapelig (eller annen) forskning, hvordan man formulerer et godt forskningsspørsmål og de har lite kjennskap til vitenskapelig metode. Spesielt for studentene som skriver 30 studiepoengs masteroppgave kan semesteret bli krevende. Noen har ved semesterstart bare en vag formening om hvilket fagområde de vil fordype seg i, og de bruker lang tid på å finne et forskningsspørsmål som fungerer og komme i gang med skrivingen. Veileder blir tildelt så raskt som mulig, men for noen kan det drøye til slutten av januar/august før veileder er på plass. Med innleveringsfrist for masteroppgaven hhv. 25. april og 25. november får mange dårlig tid.

Systemet det er lagt opp til på master i rettsvitenskap skiller seg i stor grad fra andre fagområder, hvor studentene typisk forbereder seg på å skrive masteroppgave et år i forveien gjennom f.eks. fag som spesifikt gir opplæring i vitenskapelig forskningsdesign og metode. Til sammenlikning vil en student som tar master i statsvitenskap ved UiO måtte gjennomføre fem obligatoriske emner som spesifikt gir opplæring i ulike vitenskapelige metoder, herunder STV4021 Forskningsdesign i statsvitenskap, STV4022 Anvendt statistikk for statsvitenskap og STV4030C Survey design for political schientists, i løpet av de tre foregående semestre før studentene faktisk skal gjennomføre selve masteroppgaven.

Studenter i rettsvitenskap har riktignok faget JUS4111 Metode og Etikk fjerde studieår, men dette faget er ikke rettet inn mot *vitenskapelig* metode. Våre studenter har derfor i liten (ingen) grad fått opplæring i vitenskapelig metode og forskningsdesign før de settes til å gjennomføre sitt eget forskningsprosjekt på JUR5030/JUR5060.

På denne bakgrunn mener vi det er behov for å innføre tiltak for å sikre en bedre opplæring i forskningsdesign og metode på fjerde studieår, som en forberedelse til masteroppgaven. Studentene bør gjennomføre en skriveoppgave på nivå 3 i modellen vi har beskrevet ovenfor under punkt 0.

2.2 Hvordan?

Innføring av obligatorisk emne i forskningsdesign og metode (10 sp), kombinert med reduksjon av 10 sp på JUR5030/JUR5060

Etter vårt syn bør studenter som tar master i rettsvitenskap ha formell og obligatorisk opplæring i vitenskapelig metode og forskningsdesign. Så vidt vi vet er studenter i rettsvitenskap de eneste studentene på masternivå som ikke får slik opplæring før de skriver masteroppgave. Emnet vil bestå av en teoretisk opplæring knyttet til utforming av forskningsspørsmål, ulike vitenskapelige metoder mv., kombinert med gjennomføring av et lite, selvvalgt forskningsprosjekt. En mulighet er også å inkludere obligatorisk innlevering av prosjektbeskrivelse for masteroppgaven som må godkjennes som en del av emnet. Emnets innhold og struktur kan ellers tilsvare det

vi i punkt 9 har foreslått som nytt valgfag, og det vises til dette punktet for en nærmere beskrivelse. (Ved innføring av et obligatorisk emne er det da ikke behov for et slikt valgfag).

Det følger av forskrift om krav til mastergrad at mastergrad av 300 studiepoengs omfang (som masterstudiet i rettsvitenskap) skal inkludere et «selvstendig arbeid av et omfang på minimum 20 studiepoeng», se § 6 jf. § 4. Det er altså mulig innenfor de formelle rammene for masterstudiet å redusere masteroppgaven med 10 studiepoeng. Omfanget av masteroppgaven kan reduseres tilsvarende (med 1/3) slik at ordgrensen blir 12.000 ord med en anbefalt lengde på 10.000 ord. Dette tilsvarer et omfang som er anbefalt for vitenskapelige artikler, slik at en annen positiv bieffekt av en slik omlegging vil være at det blir enklere å få publisert gode masteroppgaver i etterkant.

For JUS5060 er ordgrensen i dag 38.000 ord, med anbefalt lengde 30.000 ord. Med en reduksjon på 1/6 i studiepoeng kan ny anbefalt lengde være 25.000 ord med en maksgrense på 30.000 ord.

Innføring av et obligatorisk emne i forskningsdesign og metode kan skje ved å redusere JUR5030 og JUR5060 med 10 studiepoeng, slik at man på den måten får plass til et obligatorisk emne på 10 studiepoeng. For å oppnå formålet med innføring av et slikt fag, må dette være bestått før man kan ta fatt på masteroppgaven. Denne løsningen vil derfor innebære en liten omrokkering av når valgfagene kan tas. For eksempel kan valgemnet som nå ligger på 8. semester flyttes til 10. semester sammen med JUR5030, slik at det blir plass til det nye obligatoriske emnet dette semesteret – parallelt med JUS4111 Metode og etikk og de semi-obligatoriske emnene. Studentene kan imidlertid selv velge når de vil ta det obligatoriske faget så fremt det er bestått før de påbegynner masteroppgaven. De kan derfor også velge å f.eks. ta 40 sp. et semester.

Pilot h22: Frivillig kurs i forskningsdesign og metode
Vi forventer at det vil ta noe tid å eventuelt få på plass et obligatorisk emne i forskningsdesign- og metode. Studentenes behov for bedre forkunnskaper før de skal skrive masteroppgave er imidlertid akutt. Vi ønsker derfor å gjennomføre en pilot høsten 2022 med et frivillig kurs i forskningsdesign og metode. Vi ser for oss at kurset kan bestå av en felles forelesning og to dobbelttimer med kursundervisning. Gjennom kurset vil studentene få grunnleggende innføring i vitenskapelig metode og forskningsdesign, samt få anledning til å jobbe med en prosjektbeskrivelse til den forestående masteroppgaven.

Formålet med kurset er todelt. For det første vil det avhjelpe et akutt behov studentene har for å kunne være tilstrekkelig forberedt til å skrive masteroppgave. For det andre vil piloten danne

et erfaringsgrunnlag for videreutvikling av det obligatoriske emnet vi har beskrevet i foregående punkt. Kurset gjennomføres i september.

Dersom det viser seg å ikke være praktisk mulig å gjennomføre piloten allerede høsten 2022, ønsker vi å gjennomføre den våren 2023.

3. Innføre mulighet for å skrive artikkelbasert masteroppgave

3.1 Hvorfor?

Som student på jusstudiet har det første store møtet med akademisk arbeid vært når studenten er på sitt femte studieår og skal i gang med å skrive masteroppgave. Studenten skriver en samlet skriftlig masteroppgave, en såkalt monografisk oppgavebesvarelse, som behandler ett begrenset emne. Kravene til form og omfang for den monografiske oppgaven på MIR er i dag ca. 15 000 (øvre grense er 18.000 ord) for en individuell oppgave på 30 studiepoeng, og 30 000 ord (øvre grense 38.000 ord) for 60 studiepoeng.

Det finnes en annen oppgaveform som er blitt mer utbredt for masteroppgaver, nemlig artikkelbaserte masteroppgaver. Med artikkelbaserte masteroppgaver leverer studenten en mer kortfattet vitenskapelig artikkel, som følger krav og omfang fra et aktuelt tidsskrift. Med artikkelbasert masteroppgave skal studenten, i likhet med i monografisk arbeid, gjennomføre et selvstendig faglig og vitenskapelig arbeid som bygger på aktuelle temaer og metoder innen eget fagområde. Sluttproduktet skal være et ferdig utkast på en vitenskapelig fagartikkel, som kan sendes videre til vurdering av et tidsskrift. Det stilles ikke krav til at artikkelen må være antatt for å kunne levere oppgaven til sensur. Sammen med utkastet til den vitenskapelige artikkelen, leverer studenten også en innledning i form av en kappe. Kappen er en utdypende sammenfatning av de sentrale elementene i artikkelen, som utdyper og utvikler temaet for artikkelen, og som synliggjør de valgene som er tatt i hensyn til i artikkelen. Omfang av kappen er ofte mellom 5000 til 10 000 ord, avhengig av størrelse på masteroppgaven, hvorav det ofte beregnes rundt 5000-7000 ord for en 30 stp. oppgave og 10 000 for en 60 stp. oppgave.

Formålet med en artikkelbasert masteroppgave er blant annet å styrke studentens akademiske ferdigheter ved å gi studenten erfaring med å utarbeide en vitenskapelig artikkel, samt muligheten til å få publisert sitt arbeid i et relevant tidsskrift. Det stilles ingen krav til at artikkelen skal være antatt eller ha blitt publisert i et tidsskrift for å kunne levere og få oppgaven sensurert.

Som beskrevet i punkt 5, ønsker vi å forkorte masteroppgaven med 10 studiepoeng med tilsvarende forholdsmessig reduksjon i omfanget. En 20 studiepoengs masteroppgave vil dermed «automatisk» få et artikkelformat.

Vi ønsker imidlertid å innføre mulighet for artikkelbasert masteroppgave for de som skriver stor oppgave.

3.2 Hvordan?

Beskrivelse av studieprogrammer på andre fagområder som har tilbud om å skrive artikkelbasert masteroppgave.
Eksempler på artikkelbaserte oppgaver fra ulike fakulteter og andre universiteter

Universitetet i Oslo:

- Masteroppgave i spesialpedagogikk:
  - 30 studiepoeng.
  - Krav til artikkelbasert oppgave: Én vitenskapelig artikkel på rundt 4000 - 12 000 ord, og en kappe med et omfang på 5000 - 10 000 ord.

- Masteroppgave i praktisk teologi:
  - 30 studiepoeng.
  - Krav til artikkelbasert oppgave: Én vitenskapelig artikkel sammen med en kappe med et omfang på 5000-7000 ord.

Universitetet i Agder:

- Masteroppgave på fakultetet for helse- og idrettsvitenskap, heltidsstudier.
  - Masteroppgave på 60 studiepoeng: Ett artikkelutkast, med sammenbinding (kappe) på inntil 10 000 ord.
  - Masteroppgave på 30 studiepoeng: Ett artikkelutkast, og en sammenbinding på inntil 7000 ord.
  - Krav for sammenbinding/Kappe: Legge vekt på teoretiske aspekter ved studien som det ikke er rom for å presentere i artikkelen. Deriblant å få frem metodekritikk.

Høgskolen i Østfold:

- Masteroppgave i spesialpedagogikk, deltidsstudie.
  - Masteroppgave på 30 studiepoeng.
  - Krav for artikkelbasert oppgave: Ett artikkelutkast på mellom 4000 - 12. 000 ord, avhengig av krav fra tidsskriftet man retter seg mot. Studenten velger selv et relevant fagfellevurdert forskningsstidsskrift (norsk eller internasjonalt) som mal. Ingen krav til at artikkelen skal være antatt eller publisert for å kunne levere og få oppgaven sensurert.
  - Kappe på mellom 8000 - 12. 000 ord.

3.3 Vårt forslag

Ved innføring av obligatorisk emne i forskningsdesign kombinert med reduksjon på 10 stp. for JUR5030 og JUR5060, vurderer vi at det ikke er behov for en egen artikkelbasert masteroppgave for JUR5030. Omfanget av masteroppgaven reduseres da til anbefalt lengde 10.000 ord og maksimal lengde 12.000 ord. Dette er et omfang som lett lar seg gjøre om til en artikkel i etterkant.

For JUR5060 vil masteroppgaven etter eventuell omlegging fra 60 til 50 studiepoeng innebære at anbefalt omfang er 25.000 ord med en maksgrense på 30.000 ord. Vi foreslår at det åpnes for å skrive artikkelbasert masteroppgave for JUS5060 bestående av: To artikler på mellom 8.000 og 12.000 ord pluss en kappe på opp til 6.000 ord. Kappen skal være en utdypende sammenfatning av de sentrale elementene i artikkelen, og som synliggjør sammenhengen og de valgene som er tatt i de to artiklene. Kappen skal også angi hvilket tidsskrift.

Uavhengig av om tiltaket i punkt 5.2.1 blir gjennomført, ønsker vi å innføre mulighet for å skrive artikkelbasert avhandling for studenter som skriver oppgave på 60 studiepoeng. Dette tiltaket kan også iverksettes raskere, og uavhengig av utfallet for forslaget om innføring av obligatorisk emne i forskningsdesign og vitenskapelig metode. For JUR5060 foreslår vi derfor følgende:

Fra høsten 2022 gjennomføres en pilot der utvalgte studenter ansatt som vitenskapelig assistenter får mulighet til å skrive artikkelbasert avhandling bestående av to artikler på mellom 9000 og 12.000 ord og en kappe på 3000 til 6000 ord. Det er avklart med studiedekan at dette kan gjennomføres innenfor gjeldende reglement, ettersom reglementet ikke sier noe om at oppgaven må være en monografi. Reglementet oppstiller kun krav til maksimalt antall ord, som de artikkelbaserte avhandlingene vil holde seg innenfor.

Etter evaluering av piloten vil vi foreslå endringer i reglementet for masteroppgaven slik at det nedfelles klare retningslinjer for gjennomføring og vurdering av artikkelbasert masteroppgave, som kan velges av alle studenter som tar JUR5060.

4. Innføre forskerlinje

4.1 Hvorfor?

En forskerlinje vil gi studenter med interesse for forskning et innblikk i hverdagen som rettforsker og mulighet til fordypning i akademisk forskningsarbeid. Linjen vil tilrettelegge for enklere rekruttering av forskerspirer til ph.d.-programmet på fakultetet. En forskerlinje er godt egnet til å utvikle forskertalenter og integrere studentene inn i forskermiljøet.

4.2 Hvordan?

Beskrivelse av forskerlinje ved andre studiesteder
Forskerutdanningen ved Det juridiske faktultet UiB og UiT

Både Det juridiske fakultet, Universitetet i Bergen og Det juridiske fakultet, Universitetet i Tromsø, tilbyr forskerlinje for masterstudenter på siste året i rettsvitenskap.

Forskerlinjen ved Universitetet i Tromsø, er nærmere beskrevet her:

https://uit.no/prosjekter/prosjektsub?p_document_id=656590&sub_id=656748

Forskerlinjen ved Universitetet i Bergen, er nærmere beskrevet her:

https://www.uib.no/jur/140811/forskerlinjen-ved-det-juridiske-fakultet

Forskerlinjeprogrammet har noe ulik utforming ved hhv. UiT og UiB. Felles for begge er at hovedformålet med linjen er å utvikle forskertalenter, ved å gi studentene en faglig fordypning i akademisk forskningsarbeid og tilby studentene et studium på et høyere akademisk nivå som kan minske avstanden mellom masterprogrammet og praksis som rettsforsker. Forskerlinjen er i tillegg sentral for rekruttering av kandidater til ph.d.-programmet.

Studenter på forskerlinjen blir på ulike måter integrert i forskermiljøet på fakultetet og får i tillegg et variert undervisningstilbud, med felles seminarer og workshops, deltakelse i konferanser, samt individuell oppfølgning.

Ved UiO har spørsmål om innføring av forskerlinje visstnok vært oppe til diskusjon for noen år siden. Arbeidsgruppen er ikke kjent med prosessen og hvilke vurderinger som ble gjort.

Forskerlinje som inkluderer phd-kurs ved andre studiesteder
Det finnes også forskerlinjer på masternivå som også inkluderer phd. kurs. Dette kan være med på å gi studentene et forsprang i en doktorgrad, med mulighet for å fullføre graden på kortere tid og komme tidligere i gang med en karriere innen forskning. Dette finnes det flere eksempler ved UiO, fra blant annet Institutt for Informatikk og fra Det medisinske fakultet.

Forskerlinje på Institutt for informatikk:
På Institutt for informatikk ble det startet opp et pilotprosjekt i 2018, hvor instituttet tilbyr en forskerlinje som er inndelt i to moduler. Forskerlinje informatikk del 1, består av 30 studiepoeng som er tilgjengelig for bachelorstudentene på 5 semester, og som strekker seg over det

tredje året på bachelor og inkluderer et sommersemester hvor programmet fullføres. Forskerlinje informatikk del 2- går, består også av 30 stp. men strekker seg over fem semestre på masternivå, inkludert et sommersemester mellom andre og tredje semester. På forskerlinje del 2 følger studentene den ordinære mastergraden samtidig som de tar en spesialisert forskerlinje emne hvert semester. På 4 semester innebærer dette å ta et Ph.D.-emne på 10 stp.

Gjennom forskerlinjen får studenten delta i et større forskningsprosjekt på fakultetet og gjennomføre eget forskningsprosjekt som inngår i dette forskningsprosjektet.

Da forskerlinje informatikk del 2 er ment som en påbyggingsmodul til del 1, så er kravet for opptak på forskerlinjen at studenten har gjennomført og fullført forskerlinje informatikk del 1. Studenter som gjennomfører del 1 og del 2 av forskerlinjen kan også søke om å motta et stipend fra Norges forskningsråd på 50 000,- per del. Det vil si at en student som gjennomfører del 1 og del 2 kan søke om å motta totalt 100 000 kr i stipend.

For studenter som ønsker å gå videre på en doktorgrad, kan de få doktorgradsløpet redusert med ett semester. For å få dette godkjent må studentene ha fullført både del 1 og del 2 av forskerlinjen.

Formålet med denne ordningen er å gi studenter en forsmak på forskerkarriere og en spisskompetanse innen sitt fagfelt, samt et forsprang på en forskerkarriere ved å redusere tiden på doktorgradsløpet.

Forskerlinje på det medisinske fakultet:
På profesjonsutdanningen i medisin tilbys det også en forskerlinje som integerer ph.d.-kurs som en del av løpet. Forskerlinjen som er integrert i profesjonsstudiet i medisin og består av ett års fulltidsforskning og to år med deltidsforskning på studiet. I tillegg innebærer det at studentene gjennomfører og består (1) opplæringsdel, (2) midtveisevaluering og (3) vitenskapelig publikasjon.

Opplæringsdelen som inngår i forskerlinjen overlapper med opplæringsdelen som vanligvis inngår i ph.d.-utdanningen. Opplæringsdelen består av en obligatorisk del på 10 stp. og en valgfridel på 20 stp. I tillegg er gjennomføringen av midtveisevaluering et krav for å få godkjent det obligatoriske ph.d. emnet MF9030 – Introduksjonskurs for det medisinske ph.d.-programmet, INTRO 2. Studenten må også sammenfatte sitt vitenskapelige arbeid i en vitenskapelig artikkel som publiseres i et internasjonalt tidsskrift med fagfellevurdering, eller som sendes inn for vurdering. Sammen med artikkelen skal studenten levere en rapport som skal omhandle studentens bidrag i artikkelen.

Målet med forskerlinjen er å gi forskningsinteresserte studenter opplæring i forskning og gi grunnlag for et videre Ph.d.-studium. Studenter med forskerlinje kan søke om å få innpasset med inntil to år i Ph.d.-utdanningen. Et annet mål er å gi innpass til yngre kandidater på Ph.d.-programmet, og programmet fremhever at Ph.d.-kandidater med bakgrunn fra forskerlinjen, er i snitt ti år yngre enn andre ph.d.-kandidater som disputerer.

4.3 Vårt forslag

Vi ønsker å tilby en forskerlinje ved Det Juridiske fakultet. Den nærmere utformingen av innhold og opplegg utsettes til andre prioriterte tiltak er på plass. Å opprette en forskerlinje vil være en større prosess, vi foreslår derfor at det settes sammen en arbeidsgruppe våren 2023 for å utrede mulighetene for å kunne tilby en forskerlinje på fakultetet.

5. Nytt valgfag i forskningsmetode og forskningsdesign

Det finnes i dag et tilbud om å ta valgfag i empiriske metoder for jurister (JUS5505). Det er Malcolm Langford som er initiativtaker og ansvarlig faglærer. Det finnes imidlertid ikke noe valgfag i rettsvitenskapelig metode og forskning, selv om et fag om forskningsmetoder er vanlig i nesten alle andre disipliner, og er obligatorisk. Dersom det *ikke* blir innført et obligatorisk fag i rettsvitenskapelig forskningsdesign- og metode (se punkt 5), kan et alternativ være å innføre et slikt fag som valgfag. Dette kan gjøres ved å videreutvikle det allerede eksisterende valgfaget slik at dette ikke bare dreier seg om empirisk metode.

Tittelen på det nye valgfaget kan være Forskningsdesign og vitenskapelige metoder for jurister eller Juridisk forskning (JUS5505).

Som nevnt eksisterer det i dag et valgfag i empiriske metoder (JUS5505) som ble opprettet høsten 2019. Emnet var inkludert i valgemneportefølje 2019-2023, som IKRS' øremerket valgfag for Master i Rettsvitenskap. Valgemneprosessen for 2023-2027 er nå i gang, og ønsket om mulig omgjøring av faget til et bredere forskningsfag har blitt meldt inn til fase 1 (profilutforming). Det kan bli formelt meldt inn i fase 2 (fra 19 april 2022). Gitt press i valgemneportefølje (maks 50 internt finansierte valgfag) kunne man vurdere om CELL tilbyr å finansiere valgfag i perioden 2023-2027.

6. Kvalitetssikring av veiledning og sensur i JUR5030/JUR5060

6.1 Hvorfor?

Det er et behov for å heve kvaliteten på veiledning og sensur i JUR5030/JUR5060, herunder sørge for likere rammebetingelser for studentene. Selv om alle studenter har rett på 15 timer veiledning, er erfaringen at innholdet i veiledningen varierer. Blant annet er det store forskjeller

i hvor detaljerte tilbakemeldinger studentene får, og i hvilken grad veileder ser det som sin rolle og bistå studentene i den konkrete utformingen av forskningsspørsmål mv.

Det er også krevende å sikre en rettferdig sensur, blant annet fordi masterprosjektene er så vidt forskjellige og sensorenes subjektive oppfatning av hva som er en god masteroppgave antakelig varierer i større grad enn ved vurderingen av en skoleeksamen.

6.2 Hvordan?

Vi foreslår følgende tiltak:

1. *Opplæring av veiledere og sensorer*

Arbeidsgruppen foreslår at det utvikles et digitalt kurs som er obligatorisk å gjennomføre for veiledere og sensorer i JUR5030/JUR5060. Formålet med kurset er en bevisstgjøring og forventningsavklaring. Arbeidsgruppen har vært i kontakt med Anne Kjersti Befring, som er interessert i å bistå ved utvikling av et slikt kurs. Det søkes om midler fra CELL for gjennomføring av tiltaket.

Det bør også innhentes informasjon fra UiB og UiT om hvordan de jobber med kvalitetssikring av veiledning.

2. *Omlegging av ordning for sensur*

Systemet for sensur av masteroppgavene har etter vårt syn et forbedringspotensiale. I dag er det slik at veileder utpeker sensor 1, mens sensor 2 velges blant de som har vært veiledere. Dersom man har veiledet to studenter vil man altså få to oppgaver til sensur. Dette systemet er administrativt enkelt å håndtere, men er ikke det beste med tanke på å få en enhetlig og best mulig sensur av masteroppgavene.

Vi foreslår at det nedsettes en arbeidsgruppe med representanter fra studieadministrasjonen, vitenskapelig ansatte og studenter, som kan utrede og foreslå en forbedret modell for sensur. Det er blant annet aktuelt å vurdere sensur i kommisjon, slik at man minst må ha sensur på fire oppgaver. Arbeidsgruppen kan innhente informasjon om hvordan sensur gjennomføres ved UiB og UiT og evt. hente inspirasjon til forbedringer.

7. Tiltak knyttet til publisering av masteroppgaver og annen studentforskning

7.1 Hvorfor?

En rekke masteroppgaver som skrives i dag når ikke ut i den grad de kan være nyttige i jusstudenters og juristers hverdag. Som påpekt av Torkel Brekke: «Masteroppgaver skrevet av norske

studenter er en stor ubrukt ressurs. … Kunnskapen som finnes i masteroppgaver ville utgjort et bidrag til utviklingen av mange fag hvis den var bedre kjent av forskere.»[3]

I dag publiseres alle masteroppgaver på DUO vitenarkiv. Her er det vanskelig å navigere i myldret av tekster og å vite hvilke tekster som holder et høyt faglig nivå som kan være en ressurs i ens eget arbeid eller studie. Tiltakene om å innføre mulighet til artikkelbasert masteroppgave og større grad av samarbeid med forskning mellom studenter og ansatte, legger til rette for at fremtidige masteroppgaver vil egne seg til publisering og holde et høyt faglig nivå.

En skriftserie som publiserer masteroppgaver som anses å være av høy kvalitet, vil være et mål å hige etter for masterstudentene og være en anerkjennelse av innsatsen til studenten. Det kan være et egnet middel til å få studenter til å velge å skrive artikkelbaserte masteroppgaver, forske mer og fortsette med å skrive artikler etter endt studie.

7.2 Hvordan?

Prosjektgruppa har gjennomført et møte med Karnov Group Norway, som er interessert i et samarbeid om publisering av studentforskning i form av artikler som utgis i en skriftserie. Karnov bistår med det administrative, i form av utarbeidelse av nettsider, publisering og lenking ol. UiO står for det faglige, i form av et redaksjonsteam og retningslinjer for å kunne få masteroppgaven publisert. Foreløpig plan er å ha på plass alt i løpet av høsten 2022, før de første artiklene publiseres mot slutten av 2022.

Karnov skal se nærmere på muligheten for å lage en årlig pris til beste artikkel publisert i skriftserien, basert på blant annet hvor stor nytte brukere av Lovdata har hatt av artikkelen.

SODI-prosjektet om elektronisk ID er en pilot for flere av tiltakene i Student som forsker, også for publisering av masteroppgaver. Flere vitenskapelige assistenter ved SODI skal skrive artikkelbasert masteroppgave med oppstart høsten 2022. Disse oppgavene skal være de første som publiseres i skriftserien.

Det må ordnes kvalitetssikringsmekanismer slik at det er kun er arbeider av høy kvalitet som publiseres. Dette sikres ved å skaffe et redaktør-team som utarbeider krav til å få artikkelen publisert. En mulighet er at Marte Kjørven i samarbeid med to-tre andre utgjør redaksjonen. I så fall må det dette også følges opp med frikjøp av timer.

Det må undersøkes om det er mulig å skaffe midler til korrektur.

[3] https://www.aftenposten.no/meninger/debatt/i/VknJ/masteroppgavenes-skjulte-kunnskap

Høst 2022 vil vi invitere UiB og UiT til drøftelse av mulig samarbeid om prosjektet.

Det kan også være aktuelt med andre tiltak, i form av støtte (økonomisk og/eller på andre måter) til studenter som ønsker å publisere masteroppgaven i andre tidsskrifter.

8. Samarbeid med Jussbuss om nedtrapperprosjekter

8.1 Hvorfor

Jussbuss er et studentdrevet rettshjelpstiltak som formelt er faglig tilknyttet det juridiske fakultet ved Universitetet i Oslo. Organisasjonen har en firedelt målsetting, som blant annet innebærer å "drive forskning", jf. vedtektene § 1. Rettspolitikk er helt sentralt og en viktig oppgave er å gi økt oppmerksomhet om utsatte gruppers rettsstilling i samfunnet. Årsrapporten fra 2020 beskriver hvordan de bidrar til forskningen:

> "Rettsområdene som Jussbuss jobber med vies i liten grad oppmerksomhet fra det etablerte juridiske forskningsmiljøet. Problemer som oppdages under behandling av enkeltsaker og rettspolitisk arbeid utdypes derfor ofte av medarbeiderne gjennom forskning. Dette resulterer gjerne i studentavhandlinger, hvor Institutt for kriminologi og rettssosiologi ofte står for veiledninga. I tillegg gjennomfører Jussbuss omtrent hvert tiende år rettshjelpsundersøkelser for å avdekke mulig udekket rettshjelpsbehov" (s. 7).

Alle medarbeidere i Jussbuss som har fullført ett år som saksbehandlere skal gjennomføre et "nedtrapperprosjekt". Ordningen tar utgangspunkt i at studenter som er ferdige med arbeid på fulltid, skal gi noe tilbake til organisasjonen. Prosjektet skal ha et omfang på minst 20 timers arbeid, og kan for eksempel innebære å revidere en brosjyre, arrangere et seminar, eller å drive relevant forskning. Nedtrapperne velger prosjektene selv, i samråd med saksbehandlingsgruppa og ofte i dialog med daglig leder. Man kan velge å samarbeide om prosjektene. Før gjennomføring må prosjektet godkjennes av Rettspolitisk organ.

Det er flere fordeler som følger av økt samarbeid om fakultetet og Jussbuss om nedtrapperprosjektene. For Jussbuss sin del vil samarbeidet kunne føre til mer veiledning slik at kvaliteten på forskningen blir så god som mulig. I tillegg vil fakultetet kunne sørge for en bredere publisering, slik at problemstillingene får økt oppmerksomhet. Videre kan det tenkes at man får økt bevissthet om problemer som er viktige for Jussbuss, basert på erfaringer fra saksbehandlingen. For forskere ved fakultetet vil nedtrapperprosjektene bidra til økt forskning innen egne interessefelt. I tillegg vil man kunne sørge for en bedret rekruttering av studenter til akademia. For den enkelte nedtrapper vil det dessuten kunne oppleves som positivt å få mulighet å jobbe inn i eksisterende forskningsprosjekter, i samarbeid med vitenskapelig ansatte.

En grunnleggende forutsetning for samarbeidet er at det skjer på Jussbuss sine premisser. I praksis vil det være svært viktig at Jussbuss beholder eierskap til prosjektene, og at man ikke tapper ressurser og arbeidskapasitet. Prosjektene må ikke bli for omfattende for studentene, da de i tillegg til nedtrapperprosjektene både studerer, og deltar i ukentlige heldagsmøter i Jussbuss. Ansatte ved fakultetet bør også ha kjennskap til rammene for nedtrapperprosjektene, og

Jussbuss sine grunnleggende formål og prinsipper. Dette vil sørge for realistiske forventninger om ambisjonsnivå og omfang. Det er i dag et generelt problem at mange vitenskapelig ansatte har lite kjennskap til Jussbuss sin drift og målsetting.

8.2 Hvordan?

Pilot i SODI-prosjektet

Samarbeid med Jussbuss om nedtrapperprosjekter er pilotert i forskningsprosjektet Samfunnssikkerhet og digitale identiteter (SODI). Piloteringen gjelder to ulike prosjekter fra husleie- og gjeldsgruppa og utlendingsgruppa, med til sammen fire nedtrappere i Jussbuss. Det første gjelder empirisk datainnsamling fra eldre ID-tyverisaker hos Jussbuss, og ble gjennomført våren 2021. Det andre prosjekter gjelder tilgang til digital ID for utlendinger, gjennomført høsten 2022. Erfaringsnotatet tar utgangspunkt i erfaringer fra det første prosjektet.

Det var nedtrapperen som tok initiativ til samarbeidet, ved å ta direkte kontakt med prosjektleder for å be om hjelp til den empiriske datainnsamlingen. Studenten var kjent med SODI, og hadde et ønske om å bli koblet på det konkrete prosjektet. Etter møte med arbeidsgruppen, hjalp arbeidspakke 2 og CELL til med å utforme spørsmål og lage rammer for datainnsamlingen i nettskjema. Etter datainnsamlingen ble funnene presentert på et zoom-møte med arbeidspakken. Nedtrapperprosjektet ble starten på et større samarbeid med studenten, som fortsatte arbeidet i SODI under emnet JUS5505 – Empiriske metoder for jurister, og deretter ved ansettelse i prosjektet via CELL.

Nedtrapperprosjektet har hatt stor innflytelse på arbeidet med empirisk data i SODI-prosjektet. For det første var initiativet starten på en utvidelse av datagrunnlaget, ved at man også samlet inn eldre data fra Jussbuss, JURK og Gatejuristen. I utgangspunktet skulle man kun samle inn data for nye saker. For det andre tar rammeverket for datainnsamling i nye saker utgangspunkt i nettskjemaet som ble utviklet i forbindelse med nedtrapperprosjektet.

Arbeidsomfanget for studenten ble relativt stort. Som nedtrapper er det vanlig å studere 100%, jobbe 20% som nedtrapper, i tillegg til å gjennomføre nedtrapperprosjektet med en ramme på 20 timer. Erfaringen er uansett positiv. Studenten trekker særlig frem god veiledning, og prestisje ved å bidra inn i et eksisterende forskningsprosjekt ved fakultetet. Det vises til punkt 13.2.1 for generelle innspill til forbedringer, når det gjelder generelle erfaringer som student.

Konkrete tiltak

En forutsetning for samarbeid slik situasjonen er i dag, er at nedtrapperne er kjent med at det aktuelle forskningsprosjektet eksisterer, og at studenten selv tar initiativ til samarbeid. Dette er i dag avhengig av studentens egne nettverk, og allerede eksisterende samarbeid med fagpersoner. Man kan gjøre samarbeid mindre personavhengig ved å synliggjøre eksisterende forskningsprosjekter og forenkle kommunikasjonen på en egen plattform.

Ved å ha valgfag eller tiltak knyttet til masteroppgaven som gjør det mer attraktivt og enklere å velge forskning som sitt nedtrapperprosjekt, og hindre universitetet fra å tappe Jussbuss for

ressurser, er svært ønskelig. Flere av forslagene i rapporten er godt egnet til å nå dette og øke samarbeidet mellom Jussbuss' nedtrapperprosjekt og fakultetet.

De konkrete tiltak som er egnet til å øke samarbeidet er:

Praksis på forskningsprosjekter må opprettes, se punkt 12, og muligheten til artikkelbasert master og faget om forskningsdesign må gjennomføres, eventuelt utvidelse av JUS5505, se punkt 5, 6 og 8.

Det er behov for å forenkle kommunikasjon og synliggjøre forskningsprosjekter for nedtrapperne i Jussbuss, dette foreslås gjennom halvdagsseminaret i punkt 12.

Videre må det utarbeides et enkelt notat med generell informasjon om Jussbuss og nedtrapperprosjektene til fakultetet og et notat til daglig leder i Jussbuss til å informere fremtidige nedtrappere om mulighetene fakultetet tilbyr i sammenheng med nedtrapperprosjektet.

9. Tiltak for større grad av inkludering av studenter i pågående forskningsprosjekter og eksterne prosjekter

9.1 Hvorfor?

Det er et potensiale for å inkludere studenter i større grad i pågående forskningsprosjekter ved fakultetet. Samarbeid vil være til fordel både for studentene og forskningsmiljøene. For studentene innebærer det støtte og veiledning og aktuelle problemstillinger og relevante interesseområder i etablerte fagmiljøer. Kontakt med fagmiljøet vil kunne være positivt for den faglige kvaliteten. For de faglige vil økt studentinvolvering bidra til fremtidig rekruttering. Dessuten vil man kunne få økt oppmerksomhet, nye innspill og publikasjoner til egne prosjekter og interessefelt.

9.2 Hvordan?

Pilot i SODI-prosjektet

SODI-prosjeket har fungert som en pilot for hvordan studenter kan involveres i konkrete forskningsprosjekter. Prosjektet har både involvert studenter fra jussen og fra Institutt for kriminologi og rettssosiologi.

For det første er det studenter som jobber i Jussbuss, JURK og Gatejuristen som yter den faktiske rettshjelpen i ID-juristen. For det andre har flere studenter vært involvert i utarbeidelsen av beskrivende statistikk i svindelsaker som har blitt håndtert hos Jussbuss, JURK og Gatejuristen. For det tredje er studenter involvert i empirisk forskning og skriving av vitenskapelige artikler basert på den statistikken som er utarbeidet. For det fjerde er studenter involvert i tilretteleggingen av datainnsamling for nye saker hos ID-juristen. For det femte har en gruppe studenter gjennomført en undersøkelse av utlendingers tilgang til grunnleggende banktjenester og BankID som nedtrapperprosjekter i Jussbuss. For det sjette har en gruppe studenter skrevet

masteroppgave i tilknytning til prosjektet. For det syvende har en gruppe studenter innen Legaltech utviklet ID-juristens nettside.

Det ble innhentet erfaringer fra tre av studentene. Oppsummert har samarbeidet blitt opplevd som svært positivt. Studentene vektlegger særlig faglig interesse, oppfølging og prestisje. Det trekkes også frem at forskningsmiljøet oppleves som hyggelig, med en delingskultur og lav terskel for å for å dele egne meninger og ideer.

Studentene identifiserer noen utfordringer det er viktig å ta hensyn til der studenter skal involveres i større forskningsprosjekter. For det første er det viktig med en tidlig forventningsavklaring om kompetanse og tidsbruk. Dette vil sørge for at studenten oppleves å ta på alvor, og at kompetansen verken under- eller overvurderes. For det andre er det viktig med tydelig rollefordeling. Det kan oppleves noe stressende for en student å ha uklarhet om eget ansvarsområde, ettersom man kan føle på et større og mer tyngende ansvar enn det man i realiteten har. For det tredje må man ta hensyn til at studenter gjerne har midlertidige kontrakter, og et kortere tidsperspektiv i det enkelte prosjektet enn andre. I samtale om prosjektets fremtid og utvikling er det viktig å tydeliggjøre at studentens ansvar er tidsbegrenset, og motsatt sørge for at studenten involveres i en fase der det er nok relevante arbeidsoppgaver i prosjektet. Det er uheldig om man er forespeilet en publisering, og kontrakten går ut før dette gjennomføres.

9.3 Konkrete tiltak

Praksisemnet

Jusstudentene har i dag muligheten til å ta valgfaget JUS5010 – Praksisordning. Dersom studenter kan avlegge praksis for et av de eksisterende forskningsprosjektene ved instituttene, vil dette sørge for bedre inkludering av studenter.

Valgfaget er tilgjengelig for studenter på masternivå. Studentene gjennomfører praksis hos en ekstern vertsinstitusjon i en periode på seks uker, og får 10 studiepoeng. Vertsinstitusjonene kan være advokatfirmaer, domstoler, departementer, banker osv. Praksisplassene blir fordelt etter loddtrekning. Studentene kan altså ikke velge egen arbeidsplass, og arbeidsgivere vet ikke hvilke studenter som blir rekruttert. Emnet vurderes til bestått/ ikke bestått på bakgrunn av gjennomført praksis og innlevering av en avsluttende praksisrapport.

Dersom studentene skal kunne gjennomføre praksis hos forskningsprosjekter på fakultetet, forutsetter det at studentene rekrutteres gjennom en søknadsprosess. Dagens fordeling via loddtrekning er derfor en utfordring. Praksisemnet kan ikke benyttes til forskning på instituttene under dagens rammer.

Det foreslår på denne bakgrunn å opprette en egen emnekode, altså et eget praksisemne, der studenter må søke seg til praksisplassene i forskningsprosjektene. Dette sikrer en hensiktsmessig rekruttering, ved at man får mer motiverte studenter enn ved loddtrekning. Denne løsningen vil også gjøre det mer attraktivt og enklere å koble nedtrappere i Jussbuss på med sine nedtrap-

perprosjekt. Nedtrapperen får studiepoeng og oppfølgning innen et fagmiljø studenten interesser seg for, slik man gjorde for saksbehandlere i Jussbuss og JURK før egne emnekoder ble vedtatt i 2011.

Når det gjelder gjennomføring av praksis hos forskningsprosjektene, kan man hente inspirasjon fra KRS4210 som er praksisordningen på Institutt for kriminologi og rettssosiologi. Et eksempel på oppgaver i forskningsprosjektet «Rettsbevissthet i befolkningen» er:

> ”De konkrete oppgavene studentene som deltar i prosjektet skal gjøre er å (1) delta i møter i forskergruppen, (2) sammenstille og presentere forskningsbasert kunnskap om rettsbevissthet, (3) delta i forberedelsen til fokusgruppene, inkludert i arbeidet med å søke tilråding fra NSD og utvikle databehandlingsplan, (4) delta i rekruttering til fokusgruppene som skal gjennomføres ulike steder i landet, (5) delta i gjennomføringen av minst to fokusgrupper sammen med erfarne forskere, (6) delta i transkriberingen av dataene fra minst to fokusgrupper, (7) delta i arbeidet med å kode det transkriberte materialet, og (8) delta i arbeidet med å lage tematiske sammendrag av det transkriberte materialet. ”

Oppgavene må tilpasses det aktuelle prosjektet.

Masteroppgaven

Masteroppgaven er det største akademiske arbeidet studentene leverer i løpet av studiet. Potensialet for å koble studentforskningen på eksisterende prosjekter er stort.

Det er i dag begrensede muligheter for studenter som ønsker å koble masteroppgaven til eksisterende forskningsprosjekter. Noen studenter tar direkte kontakt med aktuelle prosjekter. Dette forutsetter imidlertid kjennskap til prosjektet, og/ eller nettverk, i tillegg til at rammene for sikt samarbeid er vage. Ellers er det i hovedsak lagt opp til at studenter må søke seg til stilling som vitenskapelig assistent. For studentenes del vil det kunne være en fordel å kunne delta i fagmiljøer uten å være vitenskapelig assistent. Forskningsmiljøet kan bli tilgjengelig for flere enn de få som får vit.ass.-stilling, og studentene får muligheten selv om de kun skriver en avhandling på 30 studiepoeng.

Man kan se til Institutt for kriminologi og rettssosiologi for inspirasjon. Der gjennomføres det i dag ”minglingsmøter” der studenter kan møte faglige for uformell diskusjon om oppgaven. I tillegg sender enkelte forskningsprosjekter ut felles e-poster med forespørsel om samarbeid med studenter, for eksempel gjensidig deling av empirisk datamateriale. Instituttet har også en avtale med ”Vitenskapsbutikken” som gjør at studentene kan søke på deres prosjekter.

Erfaringene fra IKRS har begrenset overføringsverdi ettersom antall studenter er mye høyere på master i rettsvitenskap. Det er praktisk vanskelig å gjennomføre fysiske treff for alle studenter, og Vitenskapsbutikken tar hovedsakelig sikte på eksterne prosjekter. Samtidig er det mulig å videreutvikle ideen om et koblingspunkt mellom studenter og prosjekter, som Vitenskapsbutikken representerer.

Konkrete tiltak bør utredes nærmere, og er noe prosjektgruppen vil komme tilbake til.

JUS5505 – Empiriske metoder for jurister

Dagens valgemne JUS5505 er et naturlig sted å koble studenter på eksisterende forskningsprosjekter. Det gjøres til en viss grad i dag. Rammene for emnet er vide, slik at studentene bestemmer selv hvilket prosjekt de ønsker å gjennomføre. Det vil kunne være en fordel for emnet og studentene om koblingen til allerede eksisterende forskningsmiljøer forbedres.

Valgemnet gir 10 studiepoeng og gjennomføres hvert høstsemester. Studentene skal "planlegge og gjennomføre et empirisk forskningsprosjekt" med fokus på en valgfri kvalitativ eller kvantitativ metode. For å få godkjent emnet må studentene levere en abstrakt, og holde en presentasjon av det planlagte prosjektet. Studentene vurderes etter innlevert oppgave, som har en ramme på 6000 ord. Studentene har først en dag forelesninger, og deretter kursundervisning gjennom semesteret. Undervisningen tilpasses etter behov for de ulike prosjektene. I tillegg får studentene tilbud om individuell veiledning.

Emnet er krevende i den forstand at det krever stor selvstendighet fra studentene. De har selv ansvar fra problemstilling, til datainnsamling, analyse og innlevering. Samtidig skal de lære empirisk metode. Erfaringen fra høsten 2021 var at flere studenter meldte seg av emnet etter semesterstart. Dersom man i større grad "hjelper" studentene med å finne et empirisk prosjekt, ved å koble dem på allerede eksisterende prosjekter, kan det potensielt forenkle gjennomføringen for den enkelte student.

Dersom studentene ikke på forhånd har bestemt seg for problemstilling eller tema, må de i dag benytte seg av eget nettverk for å komme i kontakt med aktuelle forskningsprosjekter. Det er potensiale for å bedre kommunikasjonen mellom emnet og fagmiljøet. Dette vil sikre like forutsetninger for studentene for å komme i kontakt med prosjekter.

10. IKRS – mulighet for mer tverrfaglig samarbeid

10.1 Hvorfor?

Institutt for kriminologi og rettssosiologi har en praksisordning (KRS4210) der studenten kan gjennomføre praksis på forskningsprosjektene til instituttet. Det er potensiale for at Det juridiske fakultet i større grad kan benytte seg av studentene ved IKRS ved gjennomføringen av denne praksisordningen. En rekke forskningsprosjekter ved fakultetet er tverrfaglige og å kunne innhente studenter fra IKRS til praksis kan være til stor nytte. I tillegg er det potensiale for at IKRS i større grad kan benytte seg av jusstudenter i sine tverrfaglige forskningsprosjekter, dersom praksisemnet for jusstudenter innføres (punkt 12). Å få til en ordning på fakultetet som i større grad åpner for et samarbeid på tvers av jusstudenter, kriminologistudenter og rettssosiologistudenter med ansatte i Universitet tilhørende ulike institutter, vil være en god ressurs for forskningen og studentenes læringsutbytte. Ikke minst må mer samarbeid med IKRS i seg selv anses ønskelig.

10.2 Hvordan?

SODI-prosjektet har fungert som en pilot for hvordan studenter fra IKRS kan involveres i juridiske forskningsprosjekter ved fakultetet. Studenten er ansatt i prosjektet for å blant annet arbeide med empirisk forskning av data som er innhentet i forbindelse med prosjektet. Samarbeidet har blitt opplevd som svært positivt av studenten selv og for forskningsteamet.

I forkant av at studenten utvelges til praksissted, kan ulike forskningsprosjekter ved IKRS presentere sitt prosjekt. Et konkret tiltak er at IKRS inviterer inn interesserte forskningsprosjekter ved jussen til å presentere sitt prosjekt og hva de ønsker at studentene skal hjelpe til med. Dette krever ikke mye arbeid fra IKRS, og har tidligere gitt uttrykk for at de er positive til dette.

Det andre konkrete tiltaket er å innføre praksisemnet ved forskningsprosjekter (punkt 12), og at interesserte forskningsprosjekter ved IKRS kan tilby jusstudenter praksisplass der.

11. Opprettelse av en studentforskerlab

Arbeidsgruppen har diskutert muligheten for opprettelse en studentforskerlab. Både IKRS og JSU er positive til ideen. En mulighet er å utarbeide en SFF-søknad til et Senter for studentforskning. På nåværende tidspunkt er dette kun på ide-stadiet, men arbeidsgruppen ønsker å jobbe videre med dette.

12. Tettere samarbeid med UiB og UiT

En del av tiltakene i denne rapporten er diskutert med UiB og UiT, som er interessert i et samarbeid om utvikling av utdanningskvalitet knyttet til studentforskning. UiO kan også hente inspirasjon til utvikling av tiltak fra allerede eksisterende ordninger ved UiB og UiT, se særlig punkt 9 om kvalitetssikring av veiledning og sensur og punkt 7 om forskerlinje. Generelt ønsker arbeidsgruppen et samarbeid på tvers av de tre juridiske fakulteteter i den utstrekning det hensiktsmessig og ønskelig for alle parter.

III. Oppsummering av foreslåtte tiltak i rapporten

Nedenfor følger en oppsummering av foreslåtte tiltak i rapporten:

- Tiltak for bedre utvikling av akademiske ferdigheter i de obligatoriske fagene i Master i Rettsvitenskap
    - Flere vitenskapelige artikler på pensum
    - Arrangere en undervisningslunsj med tema vitenskapelige artikler på pensum, hvor det åpnes for diskusjon og bevisstgjøring blant fakultets lærere.
    - Skriveøvelser i de obligatoriske fagene
        1. Det lages en fakultetsoppgave med tilhørende skrivetreningsopplegg på JUS1211 i faget familie- og arverett. Marte Eidsand Kjørven følger opp dette med ansvarlig faglærer.

2. Opplegget knyttet til semesteroppgaven i JUS2211 evalueres, og det vurderes om karakterer bør gjeninnføres.
3. Opplegget knyttet til fakultetsoppgave i JUS3112 Pengekravsrett videreutvikles. Marte Eidsand Kjørven følger opp dette som ansvarlig faglærer.
4. Det innføres et obligatorisk kurs i rettsvitenskapelig forskningsdesign og metode på fjerde studieår. I første omgang gjennomføres det et pilotkurs høsten 2022. Se nærmere om dette i punkt 5.

- Opplæring i rettsvitenskapelig forskningsdesign og metode på fjerde studieår
  - Innføring av obligatorisk emne i forskningsdesign og metode på 10 sp, kombinert med reduksjon av 10 sp i JUR5030/JUR5060
  - Gjennomføre frivillig pilotkurs i forskningsdesign og metode H2022/V2023
  - Utvide valgfaget JUS5505 til også å omfatte rettsvitenskapelig metode og forskning dersom innføring av obligatorisk emne ikke gjennomføres.
- Kvalitetssikring av veiledning og sensur i JUR5030/JUR5060
  - Utvikle digitalt kurs som er obligatorisk å gjennomføre for veiledere og sensorer
  - Omlegging av ordning for sensur
- Tiltak knyttet til publisering av masteroppgaver og annen studentforskning
  - Skriftserie i samarbeid med Karnov Group
  - Utrede andre støttetiltak
- Samarbeid med Jussbuss om nedtrapperprosjekter
- Tiltak for større inkludering av studenter i pågående forskningsprosjekter
  - Opprette praksismulighet på forskningsprosjekter
  - Få en bedre kopling mellom forskningsprosjekter og masteroppgaver
  - Tiltak knyttet til JUS5505 (empirisk metode for jurister)
  - Forenkle kommunikasjon og synliggjøre forskningsprosjekter på fakultetet for nedtrappere
- Tettere samarbeid med IKR
- Opprettelse av studentforskerlab
- Tettere samarbeid med UiB og UiT